

*Білоус П. В.,
доктор філологічних наук,
професор кафедри української та зарубіжної літератури
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

НОВЕ СЛОВО В ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОМАНІСТИКИ (РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ Л. О. ПЕЧЕРСЬКИХ «УКРАЇНСЬКИЙ ПОСТМОДЕРНИЙ РОМАН КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: ЕВОЛЮЦІЯ, ПОЕТИКА, СТРУКТУРА ЖАНРУ»¹)

Потужні процеси оновлення у сфері науки охоплюють світоглядну, методологічну, когнітивну сфери. Коло традиційних літературознавчих досліджень постійно розширюється не тільки за рахунок залучення нових імен та текстів, але й завдяки поглибленню та розширенню звичної проблематики, навіть у такій, здавалося б, класичній галузі, як генетика.

Актуальність роботи, що вписує сучасні явища літературного процесу до теоретичних категорій літературознавчої науки, не викликає сумніву.

Монографія Любові Печерських «Український постмодерний роман кінця ХХ – початку ХХІ ст.: еволюція, поетика, структура жанру» засвідчує вміння тримати драматургію дослідження в межах логічно вивірених структур, долати етапи поставлених завдань роботи, досягти сучасний стан наукового вивчення проблеми жанру, визначати генетичне підґрунтя українського постмодерністського роману, аналізувати окремі жанроутворюючі аспекти вибраного пласту текстів, визначення значущих тенденцій у розвитку жанрових різновидів романістики зламу століть. Емпірично обґрунтованим є вибір постатей письменників та текстів романів для визначення тенденційних явищ у процесі їхнього аналізу.

Робота складається з трьох розділів, у яких обґрунтовано теоретичні аспекти жанрової проблематики постмодерного роману, окреслене коло генетичних попередників, серед найближчих з яких – представники футуристичної прози, зокрема І. Шкурупій, Д. Бузько, М. Семенко, а також продемонстрований аналіз жанроутворюючих категорій, вагомий для формування спільноти жанрових різновидів українського постмодерного роману. Серед найцікавіших аспектів аналізу – інтермедіальність, елементи кінопоетики, дискурс еротичного, наратив трансцендентного, елементи історіографічної метапрози, дискурс іншого тощо. Дослідниця, оперуючи традиційними літературознавчими поняттями, додає елементів новизни до методологічного апарату, використовуючи елементи мікроаналізу, психоаналізу, порівняльно-історичного дослідження, не вагаючись, застосовує метод висування та доказу гіпотези, індуктивні та дедуктивні схеми аналізу. Синтетичний підхід дозволив класифікувати й узагальнити широкий пласт явищ, розпоршених по окремих літературних текстах.

Заслуговує на увагу нетрадиційна широка селекція романів, на матеріалі яких ґрунтується дослідження. У монографії вивчаються ранні тексти письменників, найвизначніші романи, характерні для розгляду окремих жанрових аспектів, у тому числі найсвіжіші з опублікованих, що свідчить про глибоке проникнення у проблематику дослідження. Оригінальним є визначення світогляду та поетики футуризму, а також кінематографу як визначних підвалин світосприйняття постмодерних романістів. Ці переваги роботи визначають її наукову новизну.

Вартим уваги є свідоме уникнення повторів досить відомих результатів дослідження текстів кінця ХХ – початку ХХІ ст. заради збереження обсягу роботи для фіксації оригінальних результатів дослідження. Безумовною перевагою роботи є доступність наукового стилю, прозорість теоретичних категорій, простота та логічна очевидність аналітичних викладок.

Видання монографії є логічним продовженням попередніх наукових досліджень автора. Монографії властива наукова новизна, що свідчить про глибоку обізнаність у теоретичних та практичних аспектах аналізу жанрової системи українського постмодерного роману. Ця наукова праця може збагатити, поглибити та урізноманітнити сферу літературознавчих досліджень сучасної української романістики.

Вибрана автором широка палітра методології, а також категоріально-понятійний інструментарій відповідають рівню сучасних наукових досліджень і завданням, поставленим у розділах дослідження.

Попри те, що розгорнутий у розділах роботи текстовий аналіз відповідає поставленим завданням, окремі положення роботи простежені на матеріалі обмеженого переліку текстів, що звуває світоглядну перспективу роботи. Також деякі результати аналітичних стратегій видаються дещо гіпотетичними, будучи позбавленими достатньої кількості текстових доказів. Наведені недоліки можуть пояснюватися обмеженістю обсягу роботи і широким колом залучених авторів і текстів, що не є принциповим для позитивної оцінки дослідження загалом.

Вважаємо, що рецензована монографія має вагоме теоретичне значення та практичну цінність як актуальне оригінальне сучасне літературознавче дослідження і може бути рекомендована як науковцям, здобувачам вищої філологічної освіти, так і поціновувачам сучасної української прози.

¹ Печерських Л.О. Український постмодерний роман кінця ХХ – початку ХХІ століття: еволюція, поетика, структура жанру. Харків : Майдан. 320 с.